

Asia: VN/12442/2021

## **Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Yleishuomiot hallituksen esityksestä?**

Esityksessä on kyse siitä, että maahantulorajoitusten vähitellen höllentyessä ja matkustajamäärien kasvaessa tarvitaan terveysturvallisuuden takaamiseksi aiempaa kevyempiä keinoja Covid-19 pandemian torjuntaan. Pyrkimys rajat ylittävän matkailun hallittuun käynnistämiseen on myös kannatettava. Kuntaliitto pitää hyvänä, että testaus- ja todistuspainetta pyritään siirtämään lähtömaihiin. Tärkeää on myös terveydenhuollon kantokyvyn turvaaminen toisaalta Covid-19 pandemian suhteen ja toisaalta myös sen suhteen, etteivät torjuntatoimet ml. testaaminen ja terveystarkastukset vaaranna muiden sairauksien hoitoa

#### **Kustannukset kunnille**

Kuntaliitto edellyttää, että lakimuutoksista aiheutuvat kustannukset korvataan kunnille ja sairaanhoitopiireille täysimääräisesti. Syntyvien kustannusten toteutuma on suurelta osin sidoksissa Suomeen saapuvien ihmisten määrään. Todellista testaustarpeen arviota vaikeuttaa rokote kattavuuden kovin erilainen taso eri maissa sekä epätietoisuus todellisesta Suomeen suuntautuvasta matkustajaliikenteestä. Lisäkustannuksia kunnille aiheutuu kuitenkin testausvalmiuden ja neuvonnan ylläpitämisestä riippumatta siitä mikä tosiasiallinen testaustarve on.

Perustelumuistiossa yksittäisen testin hinnaksi on arvioitu 106 euroa. Ko-rona-testien yksikköhinnoissa on suurta vaihtelua riippuen valitusta testausmenetelmästä. Mikäli testauksessa käytetään PCR-testausta, joka on tällä hetkellä käytössä olevista testeistä tarkin, yksikkökustannus on -Kuntaliiton kuntakyselyn perusteella- huomattavasti perustelumuistiossa esitettyä tasoa korkeampi. Pääkaupunkiseudulla yhden PCR-testin hinta (näytteenotto ja analytiikka) vuonna 2020 oli 166 euroa. Mikäli testimenetelmäksi hyväksytään ns. pikatestit yksikkökustannus laskee

merkittävästi. Kuntaliitto toivoo, että perustelutekstissä otettaisiin kantaa siihen, mitä testimenetelmää tulisi maahantulon yhteydessä käyttää.

Lentoliikenteessä Suomen sisäisen jatkoliikenteen osalta perustelumuistiossa esitetään, että matkustajan todistusten tarkastus ja mahdollinen testaus toteutetaan lopullisessa määränpäässä. Tämä edellyttää tarkastus-, neuvonta- ja mahdollisesti myös testipisteiden perustamista kaikille niille lentokentille, joille jatkolentoliikennettä Helsinki-Vantaan lentoase-malta operoidaan. Samoin mikäli maamme lentoasemia avataan uudelleen kansainväliselle liikenteelle nykyisestä, tarve tarkastus-, neuvonta- ja testaustoimintaan kasvaa. Tästä aiheutuvat kustannukset voivat olla erittäin merkittäviä ja toiminta vaikeasti järjestettävää. Pienten lentokenttien tilojen toimivuutta testauksen turvalliseen järjestämiseen ei ole kartoitettu ja alueellisesti henkilökunnan saatavuus saattaa osoittautua haasteelliseksi.

Kustannusten korvaukset kunnille ja sairaanhoitopiireille on toteutettava todellisten kokonaiskustannusten mukaisesti.

### **Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?**

Vaikutukset elinkeinoelämään

Suomi on avoin talous, jolle kansainvälinen kanssakäyminen on erittäin tärkeää. Pandemia takia asetetut rajoitukset ovat kohdistuneet erityisen raskaasti matkailuelinkeinoon ja siihen liittyvään palvelusektoriin. Rokotusten eteneminen ja testauksen kehittyminen antavat edellytykset terveysturvallisen rajaliikenteen avaamiselle tarkoin määritellyin edellytyksin. Talousvaikeuksissa painiskelevien matkailuyritysten ja matkailusta riippuvaisten paikkakuntien talouden elpymisen näkökulmasta hallittu rajaliikenteen avaaminen on ensisijaisen tärkeää.

Lakiesitys parantaa terveysturvallisen matkailun edellytyksiä, mutta lakiesityksen monimutkaisuus aiheuttaa haasteita sen käytännön toteuttamisessa. Ongelmallista on erityisesti ostos- tai risteilymatkailuun liittyvät kysymykset, joissa matkailijan oleskeluaika Suomessa on lyhyt.

### **Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi rajat ylittävässä liikenteessä?**

-

- Mille rajanylityspisteille terveydenhuollon henkilökuntaa on resursoitu? (nimet)
- Millä aikavälillä terveysviranomaisia on em. rajanylityspisteillä paikalla tällä hetkellä? (tuntia/vrk)

- **Kuinka paljon terveydenhuollon henkilöresurssia rajanylityspisteille oli huhtikuussa 2021 resursoitu henkilötövuosina?**

-

## **Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?**

Testauksien toteuttamiseen ja valvontaan liittyvät huomiot

Jos Suomeen saapuvalla henkilöllä ei olisi esittää todistusta rokotuksista tai sairastetusta covid-infektiosta eikä covid-19-testitodistusta, hänen tulisi käydä testissä rajalla tai Suomeen saavuttuaan 24 tunnin kuluessa maahan saapumisesta. Lisäksi heidän, joilla ei sairastetusta olisi esittää rokotetodistusta tai todistusta covid-infektiosta tulisi käydä testissä 72-120 tunnin kuluessa Suomeen saapumisesta.

Erityisesti toisen testin käytännön toteuttamiseen liittyy monia kysymyksiä. Ensinnäkin jää epäselväksi suositellaanko näille henkilöille ns. oma-ehtoista karanteenia ennen toisen testituloksen varmistumista? Miten käytännössä todennetaan se, onko henkilö käynyt toisessa testissä vai jääkö tämä pääosin henkilön omalle vastuulle. Suomeen saavuttuaan henkilöllä ei ole velvollisuutta noudattaa mitään matkasuunnitelmaa ja siksi hänen oleskelupaikkakuntansa saattaa vaihtua 120 tunnin aikana useita kertoja.

Toisen testin ja sen tuloksen informointi testatulle voi aiheuttaa kustannuksia mm. tulkkipalveluiden käytöstä. Lisäksi mikäli toisen testin tulos on positiivinen, tartuntaketjujen ja mahdollisesti altistuneiden jäljitys sitoo runsaasti resursseja. Erityisen haasteellista tartuntaketjujen jäljittäminen on tilanteessa, joissa positiivisen koronatestituloksen antanut henkilö on jo poistunut maasta.

Terveydenhoitohenkilökunnan saatavuudessa on suuria haasteita useilla paikkakunnilla. On todennäköistä, että matkustajamäärien kasvu on suurinta juuri lomaaikoina. Kuntaliitto huomauttaa, että Suomeen matkustamisen helpottaminen ei saa missään olosuhteissa vaarantaa terveydenhoitojärjestelmämme toimivuutta eikä viivästyttää kansalaisten hoitoon pääsyä

Pykälää 16 a ja g koskevat huomiot

Kuntaliitto esittää huolensa pykälään 16 g sisältyvästä rajoituksesta, jossa tiedonsaantioikeus on rajattu vain kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän palveluksessa oleviin henkilöihin. Useissa

kunnissa ja sairaanhoitopiireissä toimii erilaisissa tehtävissä myös toisiin työnantajiin työsuhteessa olevia terveydenhuollon ammattilaisia. Erityisesti loma- ja viikonloppu-aikoina suorassa työ- tai virkasuhteessa olevan henkilökunnan saatavuus voi olla riittämätön. Kuntaliitto esittää, että pykälän muotoilua korjataan siten, ettei terveydenhuollon ammattihenkilön työsuhteen muoto/ostopalvelujen käyttö estä kuntaa tai sairaanhoitopiiriä toteuttamasta pykälässä esitettyä tehtävää.

#### Väliaikaisten muutosten voimassaoloaika

Covid-19 pandemian tulevaan kehitykseen ja siihen liittyviin kysymyksiin sisältyy runsaasti epävarmuustekijöitä. Samoin ihmisten käyttäytymisen muutokset esim. matkustushalukkuuden suhteen ovat vaikeasti ennakoitavissa. Kuntaliiton näkemyksen mukaan väliaikaisten muutosten voimassaoloajan tulisi olla esitettyä lyhyempi. Mikäli pandemia tilanne loppuvuodesta 2021 on rauhallinen, ei nyt esitetyille liikkumisen rajoituksille ja verrattain monimutkaiselle testaus- ja valvontaprosessille ole selkeitä perusteita. Mikäli taas covid-19 pandemian aiheuttama riski kansanterveydelle pysyy nykyisellä tasolla, väliaikaista lainsäädäntöä olisi mahdollista jatkaa. Tilanteessa, jossa esimerkiksi käytettävissä olevien rokotteiden teho uusiin virusvariantteihin on riittämätön, maahantulon rajoitteita on syytä kiristää nyt esitetyistä väliaikaisista edellytyksistä.

**Mitä mahdollisuuksia ja ratkaisuvaihtoja on käytettävissä organisaatiossanne tai alueellanne ehdotettujen säännösten toimeenpanoon liittyen?**

**Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?**

Myllärinen Tarja  
Suomen Kuntaliitto ry

Uotinen Sami  
Suomen Kuntaliitto ry